
PRESENTACIÓ

La memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears referida a l'any 2019 torna a complir la funció social, de rigor científic i de divulgació informativa, que la Llei 10/2000, del CES, i posterior Decret 67/2010, sobre el seu reglament, encomana a la institució. És una memòria que, de manera involuntària, es convertirà en una peça cabdal per analitzar la realitat pre-COVID-19 a les Illes Balears i un punt de referència obligada amb vista a analitzar els efectes desastrosos que la crisi de la COVID-19 tindrà per a les Illes Balears el 2020. Quan l'any que ve puguem presentar la memòria del CES per a l'any 2020, la comparació amb la memòria 2019 donarà la mesura global de l'impacte negatiu que té la pandèmia per a la societat de les Illes en termes de pèrdua de benestar, que ja podem avançar que serà una de les comunitats autònomes que n'haurà sortit més perjudicada, juntament amb les Canàries, per la seva forta dependència del turisme.

L'any 2019 és un any d'alentiment del creixement econòmic, malgrat que aquest continuava sent positiu. A la vegada, es constata un avenç de posicions relatives de la nostra comunitat autònoma en els indicadors de qualitat de treball i en la reducció dels indicadors absoluts i relatius de la pobresa. L'endeutament privat de la comunitat està al voltant del 88,66 % del conjunt del PIB autonòmic, i l'endeutament públic, entorn del 26,27 % del PIB. El volum dels dipòsits privats suposen el 79,37 % del PIB, una situació millor que quan es va iniciar la crisi de 2008, especialment pel que fa a l'endeutament privat, que era el doble de l'actual. Aquestes dades es veuen sacsejades fortament per la crisi provocada per la pandèmia a partir del mes de març de 2020, però són un punt de referència per entreveure la capacitat de resiliència que tindrà la nostra economia i la nostra societat amb vista al 2020 i als propers anys.

La més recent actualització de les taules Input-Output de l'Ibestat permetrà tenir una nova font d'anàlisi per aprofundir en el coneixement dels diferents sectors econòmics de la comunitat. A la memòria, hi hem dedicat un requadre per donar valor al que significa aquesta font estadística, especialment pel que fa als treballs de simulació i projecció de diferents escenaris econòmics.

Igualment, i lligat amb el projecte del nou marc Input-Output 2014, que actualitza l'anterior que teníem referit a l'any 2004, disposam per primera vegada del comptes satèl·lits del turisme (CST-2014), els quals han permès redefinir de bell nou els multiplicadors turístics i han suposat, en relació amb les estimacions de l'any 2004, una reducció significativa

dels efectes d'arrossegament del turisme pel que fa a les activitats lligades directament o indirectament amb aquesta activitat. És, per tant, una fita molt important per part de l'Ibestat haver presentat els comptes satèl·lits del turisme, per la qual cosa també li hem dedicat un requadre en aquesta memòria.

En els debats dels fòrums insulars i de les tres comissions conjuntes de consellers del CES realitzades l'any 2019 sobre el projecte de dictamen sobre la prospectiva 2030, s'assenyalaren alguns dels problemes estructurals que s'observen en el model econòmic de les Illes. Finalment, el 2019 no es va poder tancar encara el dictamen, però el debat en el si del CES va crear les condicions per fer possible un diagnòstic i un seguit de propostes i recomanacions que, de manera consensuada, puguin ser útils a les institucions públiques i als agents econòmics i socials.

Les dades de la memòria 2019 també poden ser llegides en la clau de major o menor tendència per canviar, mantenir o accelerar els problemes estructurals. Així, el mercat de l'habitatge sembla tenir una dinàmica de creixement de preus encara molt elevada, amb un component de compra de clients estrangers al voltant del 26 % del total, el doble que la mitjana espanyola, malgrat que disminueix el volum global de transaccions respecte a l'any anterior.

També la memòria del 2019 segueix en la línia de l'any anterior d'incorporar i sistematitzar el màxim de dades possibles i rellevants sobre el medi ambient terrestre i marí de les Illes. Tant per avaluar la incidència de la lluita contra el canvi climàtic com per intentar minimitzar els impactes ambientals de l'activitat humana i econòmica, cal avançar en el fet de mesurar-les amb el màxim nombre possible d'indicadors i que de manera objectiva ajudin a encarar diagnòstics i facilitin propostes d'actuació.

Malgrat les dificultats produïdes pel confinament i els canvis de personal intern, la memòria ha pogut tirar endavant gràcies a l'esforç col·lectiu de tot l'equip col·laborador i del conjunt de personal del CES. Un dels valors intangibles d'aquesta memòria és la consolidació d'un equip humà d'experts que des de fa molts d'anys és l'espina dorsal que la sustenta. Un equip que aporta, a més de coneixements, il·lusió i sentit cívic de servei a la comunitat, uns valors que no es poden recompensar amb la modesta assignació pecuniària que perceben, sempre en el supòsit que no tinguin cap incompatibilitat legal per poder-la obtenir.

Així mateix, hi ha la presència nominal en la llista de col·laboradors de Ferran Navinés, ja que la seva jubilació permet visualitzar-ne l'aportació específica a aquesta memòria, abans oculta sota el format de Serveis Tècnics del CES. Ell és l'autèntic motor i cappable de les memòries del CES des del seu inici, no tan sols amb les seves aportacions, sinó que també amb el seu assessorament i supervisió de continguts ha ajudat a dur a bon port aquesta memòria. També cal agrair a Joan Matamalas les seves aportacions al disseny,

estructura de continguts i posada en funcionament dels equips de treball de la memòria, i a Montserrat Puyol les tasques de coordinació en l'edició i supervisió de continguts de la memòria. Lògicament, la resta de personal del CES també ha aportat feina i temps, a més de les col·laboracions inestimables dels becaris Rafel Cladera i Bartomeu Bennassar.

Volem agrair la disponibilitat i la feina de la presidenta de la Comissió de la Memòria, la doctora Maria Llompart, i les aportacions dels consellers i de les conselleres de la comissió, que han enriquit i millorat l'edició final de la memòria.

Finalment, cal destacar que aquesta presentació de la memòria no la podrà signar formalment l'anterior president del CES, Carles Manera i Erbina. Haver estat nomenat conseller del Banc d'Espanya, en data 1 de juliol de 2020, fa incompatible aquest càrrec amb la presidència del CES. La seva empremta és present en el conjunt del treball de la memòria, ja que també ha estat director d'aquesta edició, igual que en el conjunt de la feina endegada per la institució des de l'aixecament de la seva suspensió. Li volem agrair la dedicació i la feina realitzada i la seva disposició a continuar col·laborant en els treballs del CES i en la seva consolidació institucional.

Carme Planas

Presidenta en funcions del CES

Josep Valero

Secretari General del CES

